

7e klas

GALILEO GALILEI

**EEN TONEELSTUK IN ZES BEDRIJVEN OVER DE ASTRONOOM EN
NATUURKUNDIGE GALILEO GALILEI.**

GESCHREVEN DOOR AART VAN OVERMEIR.

ZUTPHEN, MAART 1990

ROLVERDELING IN VOLGORDE VAN OPKOMST

1E DEEL - GALILEO ALS STUDENT

Jacopo	- student
Fabricio	- student
Galileo	- student
Leonardo	- student
Bernardo	- professor
Da Calza	- professor
Paolo	- student
Filippo	- student
Alberto	- student
Niccolo	- student
Waard	
Waardin	
Giulio	- zwerver
Vincenzo Galilei	- vader van Galileo
Giulia	- moeder van Galileo
Michelangelo	- broer van Galileo
Vergini	- zuster van Galileo
Livia	- zuster van Galileo
Buurvrouw	
Klant 1	
Klant 2	
Klant 3	- figurant
Klant 4	- figurant
Klant 5	- figurant
Klant 6	- figurant
Inquisiteur	
Ricci	- gouverneur

2E DEEL - GALILEO OP MIDDELBARE LEEFTIJD

Student 1

Student 2

Student 3

Student 4

Student 5

Student 6

Galileo - professor

Cosimo II - groothertog van Toscane

Da Salvio

Dansmeester

Musici

Heer 1

Heer 2

Heer 3

Heer 4

Madame Toggini

Dame 2

Dame 3

Lorini - monnik

Soldaat 1

Soldaat 2

Klerk

Rechter 1

Rechter 2

Rechter 3

Rechter 4

Rechter 5

Rechter 6

Inquisiteur

Publiek

EERSTE BEDRIJF

(Het speelt zich af op de universiteit van Pisa; de studenten zijn druk in de weer; lopen en lezen; Jacopo staat op de uitkijk)

- Jacopo** : Ja! De kust is veilig!
- Fabrizio** : Mijn hemel, moeten ze juist nu gaan rondlopen?!
- Galileo** : Kom, laat iedereen meehelpen!
Niccolo en Stefano, jullie klimmen omhoog.
Laat het touw zakken vanaf de galerij. Wij geven de kogels aan. (Paola en Leonardo komen met een ladder aanzetten. Als ze deze tegen de galerij hebben geplaatst, klinkt waarschuwingsgefluit).
- Jacopo** : Bij Aristoteles! Daar zijn ze weer!
Bernardo! Da Calza! (de studenten nemen weer hun eerdere houding aan; sommigen zitten; anderen lopen en praten; Signore Bernardo en Signore Da Calza verschijnen). (verbaasd kijkend naar Paola en Leonardo die met een ladder weglopen).
- Bernardo** : Aan het werk, heren?
- Leonardo** : Ja, heer Bernardo. Even een kleinigheid in orde gebracht.
Waarom zouden de studenten het college van professoren niet een handje helpen?!
- Da Calza** : Paolo, ik wist niet dat jij handen had, waarmee valt te werken?! Laat eens kijken, die werkhandjes van jou!
- Paolo** : Lukt niet heer. Ik heb toch een ladder vast.
- Leonardo** : Gegroet heer Bernardo, gegroet heer Da Calza. We hebben geen tijd te verliezen, ziet u.
- Bernardo** : (kijkt wantrouwend naar de te ijverige studenten)
Nee, maar heren! Wat is in jullie gevaren?
Waar is dat gehang van jullie tegen de pilaren?
Waar zijn de flauwe grappen die jullie uithalen?
Waar is jullie nimmer aflatende geluier?
Een waar zijn jullie onsmakelijke moppen?

Filippo! Heb jij hier een verklaring voor?

- Filippo** : **(kijkt hulpeloos naar zijn makkers om zich heen)**
 Uh, ... nee .... heer, nou ..... eh.
 Vermoedelijk een combinatie van innerlijke rijpheid en leeftijd, heer Bernardo. Ik denk dat we eindelijk door hebben, dat we van professoren niets dan goed hebben te verwachten.
- Studenten** : Bravo Filippo! Bravo Filippo!
- Alberto** : En natuurlijk ook een Bravo voor onze professoren !
- Studenten** : Bravo heer Bernardo!
 Bravo heer Da Calza!
- Bernardo** : Heren, het doet me goed, om door jullie uiteindelijk toch nog geprezen te worden.
- Niccolo** : Geen dank heer ! Het is jullie eigen verdienste !
- Da Calza** : Maar, met permissie heren, enig wantrouwen lijkt me nu toch op zijn plaats !
- Bernardo** : Collega! Ziet u ook een vos likkebaardend zijn passie preken?!
(beide professoren gaan duidelijk geprikkeld weg).
- Niccolo** : Goede God! Die zijn weg!
- Alberto** : Maar ze roken onraad! Let op mijn woorden!
- Galileo** : Jacopo, op je plaats!
 We gaan door met de voorbereidingen !
(Paolo en Lenonardo zetten de ladder weer op)
 Niccolo en Stefano! Nu omhoog jullie!
(Ze klimmen de galerij op en trekken met een touw de kogels omhoog; ze leggen ze op de rand van de galerij)
 Ik tel en jullie kijken welke kogel het eerst de grond raakt.
 Een, ... twee, ... **(waarschuwingsgefluit)**
- Jacopo** : Dag heren ! **(hard zodat iedereen het hoort).**
(Bernardo en Da Calza verschijnen meteen; sommige studenten liggen nog met hun hoofd op de grond om de kogels te kunnen zien vallen).
- Bernardo** : De heren bestuderen de taal van de plavuizen?
(de studenten mompelen maar reageren niet).
- Filippo** : Vermoedelijk een combinatie van te grote studie-ijver en constante werkdruk. Ik denk
 ....

- Da Calza** : Bespaar me je gedachten, Filippo!
- Bernardo** : We laten ons geen knollen voor citroenen verkopen !
(de professoren gaan wederom af: de studenten komen weer in beweging)
- Galileo** : Eén, ...twee, ...drie!
(de kogels komen met een denderende klap naar beneden).
Wat zag je ?
- Alberto** : Niks. Helemaal niks. Het ging veel te snel.
- Fabrizio** : Je kunt echt niet zien, welke kogel het eerst de grond raakt.
- Bernardo** : Een donderslag bij heldere hemel ?
Verbazingwekkend!
- Da Calza** : En de heren weten zeker weer van niks ?!
- Bernardo** : De plavuizen! De plavuizen!
- Da Calza** : Volkomen verbrijzeld.
- Bernardo** : Verbrijzeld door grof studentengeweld!
Hoe komt dit ? (de studenten kijken elkaar verbaasd aan).
- Da Calza** : Filippo?
- Filippo** : Eh ..... heer, ik vermoed een combinatie van .....
- Bernardo** : Hou op met die combinaties van je!
Leonardo ?
- Leonardo** : Ik was aan het werk, heer. Waar heeft u het over ?
- Da Calza** : Jacopo?
- Jacopo** : Heer, bij mijn weten zitten die barsten al jarenlang in de plavuizen.
- Bernardo** : Galileo, weet jij hier meer van ?
- Galileo** : Ik, nee! Ik was juist bezig met een boek over Aristoteles.
Maar ik krijg de indruk dat het te maken heeft met Fabrizio.
Hij had nogal een hard hoofd in een examen dat hij moest afleggen. Roerloos ligt hij op de grond.
- Filippo** : Een combinatie van een hard hoofd en hard vallen. Dat kan.

- Studenten** : Fabrizio! Fabrizio!
Beste Fabrizio, word toch wakker !
- Jacopo** : Lieve hemel, hij is dood!
- Leonardo** : Hij ziet zo bleek als een lijk!
(de studenten spelen hun spel goed; Fabrizio gaat kermen en begint vreemde bewegingen te maken).
- Studenten** : Heer Bernardo!
Meester in de kunst der medicijnen !
Red onze vriend!
Genees onze studiegenoot !
Help dit toekomstig licht der wereld!
- Bernardo** : Ik zal Galenus raadplegen.
(hij slaat een stoffig boek open)
Febris recurrens!
Fistel dentogene sinusmaxillaris !
Flapoor !
Flauwvallen ! Plotseling optredende bewusteloosheid.
De patiënt voelt koud en de huid is vochtig. De pols is hoog.
- Galileo** : Voel zijn pols! **(tegen Leonardo)**
- Leonardo** : Eén, twee, drie, vier, vijf .....
- Da Calza** : Niet snel, maar ook niet langzaam!
- Galileo** : Wat heet niet snel, maar ook niet langzaam?
- Bernardo** : Over het algemeen een tempo, dat daar juist tussen in ligt! **(smalend).**
Eigenlijk is er niks aan de hand.
Eénmaal daags iets minder wijn en wat meer studie-ijver en hij is er zo weer bovenop!
(Fabrizio krijgt een weinig water over zijn hoofd)
- Da Calza** : Heren, u ziet het. Hij doet het weer!
Onze kennis en vaardigheden staan voor niets.
Maar nu graag uit elkaar!
Niet meer dan twee studenten bij elkaar!
(de studenten verlaten de binnenplaats).
(Bernardo en Da Calza kijken of de studenten gehoor geven aan hun bevel; daarna verdwijnen ze; Galileo en Filippo blijven achter).

- Galileo** : Onze kennis en vaardigheden staan voor niets! (**spottend**).
Filippo, hij keek niet eens naar Fabrizio!
Hij bladerde in een stoffig boek, waarvan de waarheid allang achterhaald is!
Geneeskunde noemen ze zoiets !
(**Filippo laat een boek vallen en Galileo raapt het op**) (**bladert er in**)
- Filippo** : Boeit het je?
- Galileo** : Van wie is het ?
- Filippo** : Het is een dictaat van Moletti. Hij is wiskundige en natuurkundige. Hij geeft les op de universiteit van Padua. Je mag het wel houden. Ik hoop er nooit meer iets mee te moeten doen !
- Galileo** : Weet je Filippo, ik wil geen dokter meer worden.
Ik krijg nachtmerries van de snijzaal en het gehoest van de mensen staat me tegen.
Morgen komt mijn vader op bezoek. Ik moet het hem vertellen.
- Filippo** : Maar wat wil je dan Galileo ?
- Galileo** : Weet je. Dit boek van Moletti. Dit spreekt me aan!
Hierin wil ik mij bekwamen.
Hier op de universiteit van Pisa valt voor mij nog maar weinig te zoeken.
DOEK. (Einde Eerste Bedrijf)

TWEEDE BEDRIJF

(Het speelt zich af in een herberg; tafeltjes zijn bezet met klanten er wordt wat gekaart, gepraat en gelachen; de waard maakt glazen schoon en de waardin stapelt borden);Galileo zit aan een tafel)

- Giulio** : En weet je wat ik toen deed, studentje?
Ik pakte hem bij zijn lurven en .....
(Giulio begint Galileo aan zijn kleren te trekken)
- Waard** : Houd je kalm Giulio, je ziet toch dat die jongen er niet van gediend is!
(Giulio schuift een tafeltje door en begint daar hetzelfde verhaal)
- Giulio** : Heb ik het jullie al verteld? Nee hè?
- Waardin** : Kom Giulio, zet je maar bij mij aan tafel.
(Vincenzo Galilei komt binnen)
- Galileo** : Vader!
- Vincenzo** : Dag mijn zoon, hoe maak je het?
- Giulio** : Maar hij weet het nog niet!
- Waardin** : Zitten!
- Galileo** : Mijn gezondheid laat weinig te wensen over.
Hoe vergaat het u?
- Vincenzo** : Ik mag niet klagen. Mijn leeftijd in aanmerking genomen, gaat het me eigenlijk erg goed.
- Galileo** : En thuis? Vertelt u mij over mijn moeder.
- Vincenzo** : Je moet een dikke zoen van haar hebben.
Ze laat vragen wanneer je weer eens thuiskomt.
Ze popelt van ongeduld om je weer eens te vertroetelen.
- Galileo** : Ze meent nog steeds dat ik een kind ben, geloof ik.
Ik ben bijna volwassen!
En mijn broers en zussen. Worden ze al groot ?
- Vincenzo** : Jazeker en bij tijden zijn ze ook zeer ondeugend.
- Galileo** : Waardin Caterina!
- Waardin** : Ah, heer Galilei. Fijn u weer hier te zien.
U komt zeker u zoon manen harder te werken?!

- Galileo** : Twee Chianti, alstublieft!
- Waardin** : Komt in orde.
- Galileo** : Gaat het echt goed thuis? Maakt mijn moeder nog steeds zo'n ruzie?
- Vincenzo** : Ach, je moeder is een best mens, maar ja, haar humeur kreeg ze van de duivel.
- Galileo** : Ik moet zeggen, dat ik het fijn vind, niet steeds die ruzies te moeten meemaken.
- Vincenzo** : De arme stakker! Ze kan het ook niet helpen. De één wordt met peenhaar geboren en zij kwam met haar slechte humeur ter wereld.
- Waard** : Twee Chianti, alstublieft.
Dames en heren! (tot alle klanten)
Omdat heer Vincenzo Galileï, bekend lakenhandelaar en musicus uit Florance, terug is in het vertrouwde Pisa, voor iedereen een glas Chianti op kosten van het huis!
(de drankjes worden op de achtergrond bereid)(en geserveerd)
- Galileo** : Hoe is het met uw boek over muziek? Is het al gedrukt?
- Vincenzo** : Ach mijn zoon, nee. De tijd die ik er aan besteden kan, is zo schaars. De winkel eist al mijn kracht en tijd op.
En de klanten worden steeds veeleisender !
- Galileo** : Gaat de verkoop goed?
- Waardin** : Twee Chianti van het huis heren!
- Waard** : Laten we gezamenlijk proesten op de gezondheid van de heer Galileï en zijn zoon!
- Allen** : Gezondheid. Proost Heer! Veel goeds voor de toekomst!
- Vincenzo** : Om op je vraag terug te komen, Galileo, nee, de zaak gaat helemaal niet goed.
De wevers vragen veel te hoge prijzen voor hun stoffen.
De mensen keren elke munt tweemaal om voordat ze hem uitgeven. Ik heb zelfs stoffen beneden de kostprijs moeten verkopen.
Gelukkig dat jij binnen twee jaar dokter bent.
We hebben het geld hard nodig Galileo !
- Galileo** : Mijn vader, ik wil eigenlijk helemaal geen dokter meer worden. (haperend)

- Vincenzo** : (staat op) Geen dokter meer worden! Nu je bijna klaar bent met je studie?
- Galileo** : Nee vader, het gaat echt niet.
Ik ben er niet voor in de wieg gelegd om dokter te worden.
Ik ga nog liever dood, dan dat ik dokter word.
- Vincenzo** : (bozer) En wat wil meneer dan wel worden ?
- Galileo** : Wiskundige .... of natuurkundige.
Ik zal hoogleraar worden en .....
- Vincenzo** : Hoogleraar! Hoogleraar!
En hoe lang zal dat wel niet duren ?
- Galileo** : Een vijftal jaren.
- Vincenzo** : (zakt op zijn stoel) Een vijftal jaren!
Het kan niet!
Ons geld is op.
Hoor je! Ons geld is op!
Ik kan zelfs de bruidsschat van Verginia niet meer betalen!
- Galileo** : Luister vader! Er zijn veel studenten die studeren op kosten van de hertog. Zij krijgen geld van het hertogelijk huis. Waarom zou ik geen beurs van de Medici kunnen krijgen.
- Waardin** : Welkom heer Bernardo!
- Bernardo** : Gegroet Caterina!
Eén Chianti, opdat het verdriet, opgedaan door de dagelijkse omgang met studenten, kan wegspoelen.
Die wijsneus, je kent hem die knaap uit Florance, die was er ook weer eens bij! (de waardin wijst alarmerend naar de richting van Galileo en Vincenzo)
- Giulio** : Nou, nou, kijk eens aan, wat een geleerde mensen bij elkaar!
- Waardin** : St! Hou je in Giulio! (probeert hem terug op de stoel te trekken wat niet lukt)
- Giulio** : Daar hebben we dan de heer Bernardo en daar aan tafel de heer Galilei met zijn boekenwurm.
- Bernardo** : Heer Galilei! Aangenaam U weer te ontmoeten.
Ik zie, dat Uw zoon zich zoals gewoonlijk weer goed voorbereid op mijn lessen van morgen!

- Vincenzo** : Wij bespreken juist een ernstig probleem.
Mijn zaak gaat slecht.
De financiële zorgen zijn zo groot, dat ik de studie van Galileo niet langer kan betalen.
- Bernardo** : Dat is zeker een ernstig probleem.
- Vincenzo** : Kan mijn zoon niet studeren op kosten van een beurs van de Medici?
- Bernardo** : Er studeren inderdaad jaarlijks veertig studenten op kosten van de hertog.
Deze studenten moeten echter aan zeer hoge voorwaarden voldoen.
- Vincenzo** : Wat zijn dat voor voorwaarden ?
- Bernardo** : Ze moeten zeer pienter zijn !
- Vincenzo** : Mijn zoon lijkt me pienter genoeg.
- Bernardo** : Ze moeten zeer ijverig zijn!
- Vincenzo** : Mijn zoon is toch ook ijverig, heer Bernardo?
- Bernardo** : Nee, uw zoon is verre van ijverig.
Om het maar eens duidelijk te zeggen. Uw zoon voert
geen klap uit! (**windt zich steeds meer op**)
Ze moeten respect tonen voor hun professoren !
- Vincenzo** : En .... mijn zoon?
- Bernardo** : Uw zoon toont geen greintje respect!
Hij verstoort de lessen met de meest domme opmerkingen!
En hij is lui!
Studeren op kosten van een beurs van de Medici, hij ..... nooit (**staat op en verdwijnt**)
- Vincenzo** : Galileo, wat is dat voor houding!
Je hebt jezelf onmogelijk gemaakt!
- Je maakt binnen de kortst mogelijke tijd deze studie af. Doe je het niet, dan meld je je
maar aan als soldaat in het leger, of als roeier op een galei. Of als ... toekomstig
lakenhandelaar in Florance !
- (**Staat op en vertrekt woedend**)
DOEK (Einde Tweede bedrijf)

DERDE BEDRIJF

(Het speelt zich af in de lakenhandel van Vincenzo Galilei toonbank, schragentafel, rekken met stoffen)

- Giulia** : Livia!
Vergini !
Michelangelo!
Onmiddellijk hier komen!
- Michelangelo** : (vanuit de decors) Ja, ja, ik kom zo!
- Livia** : Ach nee we zijn juist zo leuk bezig!
- Virginia** : Helaas moeder, ik ben er niet! (van onder de tafel)
- Giulia** : Hier jij ... en meehelpen (haalt haar onder de tafel vandaan. We zijn niet in de wereld om onszelf voortdurend te vermaken. (Livia en Michelangelo komen nu ook te voorschijn)
Schiet op!
Je vader en Galileo kunnen elk moment komen.
Alles moet klaar zijn! (de tafel wordt gedekt)
- Livia** : Zo, dat is dan klaar!
- Giulia** : Klaar, niks klaar!
Moeten we met onze handen eten?
Haal bestek!
De bekers, de bekers zijn er ook nog niet !
Maak voort!
- Buurvrouw** : Dag, Giulia, dag kinderen! Is jullie broer al terug?
- Michelangelo** : Nog niet, maar hij kan elk moment .....
- Giulia** : Nou ook dat nog. Nog meer drukte in huis. Mens maak dat je wegkomt.
Steek je neus toch niet steeds in andermans zaken !
Dit is een familieaangelegenheid.
Ik kan me niet herinneren dat ik de buurt heb uitgenodigd!
- Buurvrouw** : Oh, lieve help! Is het weer zover?
Nou, ik kom een andere keer wel weer terug hoor!
- Giulia** : Mens, blijf voorgoed weg. Wat koop ik voor dat volk dat me de deur plat loopt!
(de buurvrouw loopt bij het weggaan tegen Vincenzo en Galileo aan)

- Vincenzo** : Hola, buurvrouw! Wat een haast! Zit de duivel je op de hielen ?
- Buurvrouw** : Nou, dat zou je bijna zeggen.
- Vincenzo** : En kijk eens wie we hier hebben!
- Giulia** : Galileo! Galileo!
Mijn kind, wat fijn, dat je er weer bent.
- Galileo** : Het doet ook mij goed weer hier te zijn, moeder.
Hallo, Michelangelo!
En mijn beide zussen, wat zijn ze groot en .... knap geworden. Ik ben er trots op jullie broer te zijn.
- Virginia** : Je begint toch niet meteen te plagen, hè
- Galileo** : Nee zus, daar wacht ik nog heel even mee.
- Giulia** : Kom, we gaan aan tafel.
- Michelangelo** : Waarom ben jij eigenlijk niet meer in Pisa.
- Galileo** : Ach, mijn belangstelling lag elders.
- Michelangelo** : Te lui?
- Galileo** : Niks te lui!
- Giulia** : Nog een beetje sauce?
En jij, Galileo, jij krijgt wat extra, omdat je zo lang bent weggeweest.
- Livia** : Was je soms te dom?
- Giulia** : Nog wat kaas?
- Virginia** : Of lag je belangstelling soms bij de meisjes?
- Galileo** : Hou op met dat gevraag. Ik wil er nu niet over praten.
- Vincenzo** : Nee, kinderen, Galileo zag er tegenop om dokter te worden. Daarom is hij hier.
- Giulia** : Kom Galileo! Eet eens door!
- Galileo** : Als ik er de tijd voor krijg.
- Livia** : Is het waar dat je belangrijke uitvindingen gedaan hebt?

- Galileo** : Ach, wat heet belangrijk. Een paar uitvindingen, maar die had iedereen kunnen doen.
- Vincenzo** : Maar jij deed het, Galileo
- Giulia** : Alsjeblieft, nog wat wijn.
Jij ook nog wat Galileo ?
- Michelangelo** : Was de reis hier naartoe goed ?
- Vincenzo** : De tocht was moeilijk en gevaarlijk. In veel dorpen en steden woedt de pest. We kwamen door gebieden die door de mensen helemaal zijn verlaten.
- Giulia** : Ik zie dat we klaar zijn!
Virginia en Livia ruimen af.
En jij Michelangelo, helpt ook mee.
Vader en Galileo kunnen dan nog even uitrusten, voordat ze weer aan het werk gaan.
(afruimen; opruimen van schragentafel; de winkel wordt hersteld, kinderen en Giulia af, Vincenzo, vertelt hoe de stoffen geordend zijn)
- Vincenzo** : Zoals je ziet, voorraad genoeg.
Dit zijn de zijden stoffen.
Deze hier zijn allemaal van molton.
De fluwelen stoffen liggen hier.
- Galileo** : Het zijn werkelijke prachtige stoffen, vader.
En als de klanten de prijs van de stoffen willen weten?
- Vincenzo** : Op mijn tafel ligt een prijslijst van alle stoffen.
- Galileo** : Zijn deze stoffen allemaal moet goud bestikt?
- Vincenzo** : Ja, hier liggen de brokaatstoffen.
Zilver en daar goud.
- Galileo** : Geen stoffen voor volkskleding, vader !
- Vincenzo** : Die zijn er wel. Hier ligt de stof voor eenvoudige wambuizen.
- Galileo** : Ik denk, dat ik nu wel genoeg weet, vader.
- Vincenzo** : Morgenvroeg ben je alleen in de winkel.
Ik ga kijken, wat de wevers aan te bieden hebben.
Zorg dat je goed uitgerust bent. Morgen moet je hard aan het werk. **(Galileo en Michelangelo blijven achter)**

- Galileo** : Zorg dat je goed uitgerust bent, morgen moet je hard aan het werk ! Ik moet vanavond nog aan het werk ! Overdag de winkel en 's avonds de studie.
Tijdens mijn bezoek aan gouverneur Ricci kreeg ik deze boeken. Michelangelo, ook dit boek kreeg ik te leen.
Het staat op de lijst van verboden boeken. Het mag eigenlijk door niemand worden gelezen. De .. Re ... vo ..lu..tioni...bus Orbium ; over baanbewegingen;
Geschreven door Nicolaas Copernicus. Anno Domini 1543.
(het wordt steeds donkerder; kaarsen worden aangestoken) (lezend) Hieruit mag men zonder twijfel de gevolgtrekking maken, dat de aarde een nimmer afnemende natuurlijke beweging bezit. Dagelijks wentelt zij één maal rond haar as. Als gevolg hiervan zien wij na 24 uur weer precies dezelfde sterrenbeelden. Het zijn niet de sterren die bewegen; de aarde beweegt!
- (niet meer lezend)**
Michelangelo! Dat is het! Het klopt!
- Michelangelo** : Wat is dat? Wat klopt?
- Galileo** : Pak die kaars, Michelangelo.
Ga daar staan en beweeg je niet.
Ik ga hier staan. Langzaam draai ik nu rond mijn eigen as en ... warempel ..... het is zo!
Deze man, Nicolaas Copernicus, was een genie !
- Michelangelo** : Man, ik begrijp er niks van !
Waar heb je het nu over?
- Galileo** : Ga daar staan. Ja hier, op deze plek. **(koortsachtig)**
Ik ga hier staan met de kaars.
Draai je nu langzaam rond!
Wat zie je ?
- Michelangelo** : Een kaars!
- Galileo** : Wat nog meer ?
- Michelangelo** : Een opgewonden broer!
- Galileo** : Kijk nu eens goed terwijl je draait!
Zie je iets meer ?
- Michelangelo** : Ja.....
- Galileo** : Wat dan?

- Michelangelo** : Sterretjes! Ik word hardstikke misselijk en draaierig van dat gedoe van jou.
Neem me niet kwalijk, maar ik ga naar bed. Als jij nog wat wilt rondtollen, ga dan gerust je gang.
- Galileo** : **(lezend)** De opvatting van Ptolemeus, dat de aarde het middelpunt van de wereld is, moet als zeer twijfelachtig worden opgevat. De epicykels van de planeten ontstaan, doordat ze onderling bewegen ten opzichte van de stilstaande zon.
(het is al na middernacht; Galileo blaast de kaars uit en valt over de toonbank in slaap)

(Gerammel aan de deur)
- Klant 1** : Heer Galileo, wat is er met u ?
Het loopt tegen de middag en nog is uw winkel niet open!
- Galileo** : Lieve help, ik heb me verslapen.
- Klant 1** : Doe toch open, heer Galilei
- Galileo** : Ja, ik kom eraan! **(probeert de deur te openen)**
- Klant 1** : Hoe zit het nu. Wilt u verkopen ja of nee!
- Galileo** : De sleutel, de sleutel ! Waar kan die nu weer liggen ?
Gelukkig, hier **(opent de deur)**
- Klant 1** : Zo jonge man ! Uitgeslapen ?
Is je vader er niet ? **(er komen nog meer klanten binnen)**
- Galileo** : Nee, hij bezoekt de wevers.
- Klant 1** : Hij zou stof voor mij opzij leggen.
- Galileo** : Hier ligt een pak met satijn. Kan dit het zijn ?
- Klant 1** : Ja, het klopt.
- Galileo** : De prijs staat erop. Dank u wel !
- Klant 2** : Jongeman, wat jammer toch dat uw vader er niet is.
Ik zoek zeer fijne zijde voor een kraag !
- Galileo** : Misschien is dit het wat u zoekt.
- Klant 2** : Nee veel te grof, ik vroeg toch om fijne zijde.
Het is trouwens ook niet helder genoeg !

- Galileo** : Wat denkt u van deze stof ?
- Klant 2** : Te weinig glans!
Wat kost deze stof ?
- Galileo** : Ik zoek dat even voor u op mevrouw. (duurt even)
Het staat er geloof ik niet in! (zoekt en zoekt)
(de klanten worden ongeduldig; 2 verlaten de zaak)
Het spijt me mevrouw, maar ik kan u de prijs echt niet zeggen.
- Klant 2** : Nou, weet je wat ik doe, ik kom wel terug als je vader er is. (af)
- Inquisiteur** : Zo jongeman, nu ben ik aan de beurt.
Ik wil mij een nieuwe mantel laten maken.
Zwart fluweel
Als de stof mooi is en geen weeffouten vertoont, speelt geld geen rol.
- Galileo** : Hier liggen de fluwelen stoffen en dit is zwart fluweel.
Beoordeelt u de stof zelf maar. Ze lijkt me uitstekend.
- Inquisiteur** : Het lijkt me goede stof !
Mooie glans !
De Revolutionibus Orbium ?
Lees jij dat boek ?
- Galileo** : Eh ... ja dat wil zeggen, ik heb er in gelezen.
- Inquisiteur** : Je weet dan zeker ook, dat het staat op de lijst van verboden boeken. Het bevat duivelse gedachten !
- Galileo** : Wat heet duivels ?
De gedachten zijn niet algemeen gangbaar zou ik willen zeggen.
- Inquisiteur** : Het is een verboden boek !
Het staat op de Index.
Het is ten strengste verboden dit boek te lezen, te verspreiden, of te drukken.
- Galileo** : Het lezen van dit boek doet niemand kwaad.

- Inquisiteur** : Hou op met dat gebazel !
Een ketters boek is het !
De almacht van God wordt bespot !
- Hou je fluwelen stof maar ! Ik koop liever bij lieden die eerbied hebben voor de almacht van onze schepper ! **(tegen de andere klanten)** En dit zeg ik u allemaal. Men koopt geen goederen in een winkel, waar zo'n boek op de toonbank ligt! Dit is een ketters huis. De duivel heeft hier zijn intrede gedaan !
(de klanten verlaten uit vrees de winkel; Ricci blijft)
- Ricci** : Hoe haal je het in je hoofd om dat boek zo op tafel te laten liggen. Ik had je er toch voor gewaarschuwd.
- Galileo** : Ik was in slaap gevallen heer. Daardoor had ik het niet opgeruimd.
- Ricci** : De Inquisiteur, juist hij mocht het boek niet zien!
Ik voorspel je, we krijgen daar last mee.
Galileo, ik wil met je vader praten over jouw toekomst.
Bevalt het je in de winkel ?
- Galileo** : Nee, helemaal niet.
- Vincenzo** : **(Komt binnen)** Ah, heer Ricci! Welkom, in mijn zaak.
Komt u als vriend of als klant, of als beiden.
- Ricci** : Heer Galilei, uw zoon moet niet in deze winkel blijven werken.
Hij is een genie.
Deze jongen heeft de wereld en alle mensen die na ons leven zoveel te bieden.
Geef hem de kans! Laat hem leren in de richting die hij zelf kiest. Laat hem gaan naar Siena of Padua.
Hij zal als een beroemd man terugkeren!
- Vincenzo** : En wie moet dat allemaal betalen?
- Ricci** : Ik kan u aan enig geld en goede aanbevelingsbrieven helpen. Voor de rest moet u zelf zorgen.
- Galileo** : Vader, verleen uw toestemming.
Heer Ricci heeft gelijk! Het wordt niks met mij in de winkel. Deze morgen beweest het al.

Ricci : Hij zal zijn geld ruim terug verdienen !

Galileo : Toe vader, mag het ?

Vincenzo : Vooruit ! Het mag !

DOEK (Einde Derde Bedrijf)

VIERDE BEDRIJF

Er zijn jaren voorbij gegaan; Galileo is inmiddels een man van middelbare leeftijd- baard- Wijd en zijd is hij bekend geworden.

Hij behoort tot één van de bekendste geleerden van Europa.

Het bedrijf speelt zich af op het vrije veld nabij een grote stad; voor het doek staan de hemellichamen opgesteld die door een groep studenten met Galileo worden bestudeerd. Achter in de zaal is een verhoging gebouwd-waarnemingstoren. Op toneel is te zien wat door de kijker valt waar te nemen.

- Student 1** : Des te langer ik naar al die sterren kijk, des te minder ik ervan begrijp. Die ster stond toch gisteren niet op dezelfde plaats.
- Student 2** : Inderdaad, het sterrenbeeld is veranderd. Die twee stonden dicht bij elkaar.
- Student 3** : Misschien is dat nu één van die dwaalsterren !
- Student 4** : Wonderlijk hè, dat er sterren zijn die ten opzichte van elkaar niet bewegen en dat er ook sterren zijn die zich van de ene naar de andere plaats aan het firmament bewegen.
- Student 5** : Reken maar, dat we vanavond meer te weten zullen komen. De heer Galilei is een van de beroemdste geleerden van Europa. Het staat hem te prijzen, dat hij zijn kostbare tijd aan ons wilt besteden.
- Student 6** : Er wordt gezegd, dat het hem is verboden over zijn theorieën te spreken. Dat hij gisteren over Copernicus sprak, verbaasde mij.
- Student 1** : Ik geloof, dat hij er aankomt!
- Galileo** : Gegroet heren op dit avondlijke uur.
- Studenten** : Gegroet heer Galileo !
- Galileo** : Zes studenten die wat meer over mijn theorieën over het wereldstelsel willen horen ? Was mijn verhaal van gisteren niet genoeg ?
- Student 2** : Heer, wij weten wat Ptolemeus schreef; ons werd geleerd over Aristoteles, Van uw nieuw ideeën hadden wij echter nog niet gehoord.
- Galileo** : Er leven inderdaad nog veel oude gedachten onder de mensen. Andere gedachten maakt de mensen soms boos. Wat ik jullie vertel, blijft onder ons ! Is dat duidelijk ?

- Studenten** : Hand erop!
- Galileo** : Hand erop!
Een Nederlandse soldaat bracht mij op het idee een loden buis te voorzien van twee geslepen glazen.
Als men er door kijkt, is het resultaat verbijsterend.
Alle voorwerpen lijken zich zo'n 20 keer dichterbij te bevinden. Hier probeer maar eens ! (**student 4**)
- Student 3** : Zie je me ?
- Student 4** : Lieve help, wat heb jij een groot hoofd!
- Student 5** : Werd ik vanmorgen geschoren of niet ?
- Student 4** : Jij werd niet geschoren, want er groeit een heel dennenbos op je kin !
- Galileo** : Kijk eens op grotere afstand. Naar de toren.
- Student 6** : (**heeft nu de kijker**) Het is alsof je er vlak voorstaat.
Ik kan zelfs de figuren van de gebrandschilderde ramen onderscheiden !
- Galileo** : Kom! Het is nu bijna donker. We lopen naar de plaats van waaruit ik altijd mijn waarnemingen doe.
Ja, hier omhoog. Je hebt een prachtig uitzicht!
- Student 1** : Kunnen we met de kijker ook de maan observeren ?
- Galileo** : Ja, dat kan heel goed. Zoals je ziet is de maan geen gladde glazen bol, zoals men altijd beweerde.
- Student 2** : Inderdaad, ik zie bergen, ... ravijnen... kloven,,, vlaktes!
(**als het doek opengaat wordt een maquette van maan zichtbaar in de schijnwerpers.**)
- Galileo** : We richten de kijker nu op die planeet daar. Jupiter!
- Student 3** : Dat is die dwaalster waar we juist over spraken.
- Galileo** : Dwaalster ! Helemaal geen dwaalster ! Het is een planeet net zoals de aarde !
- Student 4** : Maar hij geeft toch licht!
- Galileo** : Helemaal niet !
Jupiter ontvangt het licht van de zon.
Zie je dat er kleine bolletjes omheen staan?

- Student 5** : Ja! Eén, twee,.. nee drie! Nee, het zijn er vier!
- Galileo** : Dat zijn de 4 manen van Jupiter!
- Student 6** : Laat mij ook eens kijken!
Warempel, een planeet met 4 manen!
- Student 1** : Heer Galileo, wat is dat voor een heldere ster, vlak bij de horizon ?
- Galileo** : Ook dat is geen ster!
Jullie moeten leren een onderscheid te maken tussen een ster en een planeet!
Het is de planeet Venus!
- Student 6** : Ja, ik heb haar in de kijker!
- Galileo** : Let eens goed op haar vorm!
- Student 6** : Ze geeft maar voor een deel licht !
- Galileo** : Nee, ze ontvangt maar voor een deel licht. Wat je ziet is de verlichte kant van de planeet. De schaduwkant zie je niet !
- Student 6** : De vorm lijkt op onze maan!
- Student 1** : Krijgen alle planeten het licht van de zon?
- Galileo** : Ja, de zon staat in het centrum van ons zonnestelsel.
De planeten draaien om de zon en ontvangen het licht van de zon.
- Student 2** : Ons is veel anders geleerd, heer!
- Galileo** : Ik mag dit ook eigenlijk aan niemand onderwijzen.
- Student 3** : Wij zwijgen als het graf, heer!
- Student 4** : Er wordt wel over u gepraat, heet Galileï.
Gisteren kwam een onbekende man de collegezaal binnen, toen u sprak over Copernicus.
Hij leek alles op te schrijven wat u zei.
- Student 5** : Men lijkt bewijzen tegen u te verzamelen!
Heer Galileï, ik vrees voor uw leven.

VIJFDE BEDRIJF

Het speelt zich af aan het hof van Cosimo II, Groothertog van Toscane; als het doek opengaat is er een hoffeest gaande ; de hof-musici spelen; er wordt gedanst; een dansmeester roept steeds de uit te voeren passen; bedienden lopen heen en weer; mensen kijken toe; een monnik die stond te kijken wordt door een dame toch op de dansvloer getrokken.

- Cosimo** : Vertel mij mensen, wat is er nu heerlijker dan dans en muziek?
- Da Salvio** : Weinig heer! Dans en muziek harmoniseren de geest en laten de ziel ademen!
- Cosimo** : Net wat u zegt, heer Da Salvio!
- Heer 1** : Misschien een goed gesprek, heer Cosimo?
- Cosimo** : Waarlijk! Een goed gesprek. Zeker!
Het prikkelt de geest!
Het streelt de ziel !
Maar wie is hier in staat een goed gesprek te voeren?
U, madame Foggini ?
- Madame F.** : Over de wijn misschien, heer Cosimo?
- Cosimo** : De wijn! De wijn!
U bedoelt een gesprek over bouquet en afdronk ?
Nee, ik wil een gesprek met kwaliteit !
Geen geleuter ! (madame F. toont zich verholgen)
- Heer 2** : Heer Cosimo! Wat vindt u van een pittig schandaal ?
- Cosimo** : Ja, ja, we komen in de richting!
Een roddel, waar wij ons met vindingrijkheid en veel energie aan kunnen overgeven.
- Heer 3** : Nemen wij een persoon of kwestie?
- Cosimo** : Ik ben voor allebei!
- Heer 4** : Madame Foggini!
- Cosimo** : Madame Foggini biedt inderdaad de mogelijkheid tot het uitwisselen van geruchten tot na middernacht.
- Heer 1** : Maar zeer alledaags!
- Cosimo** : Ik merk het, wij vinden geen interessant thema!

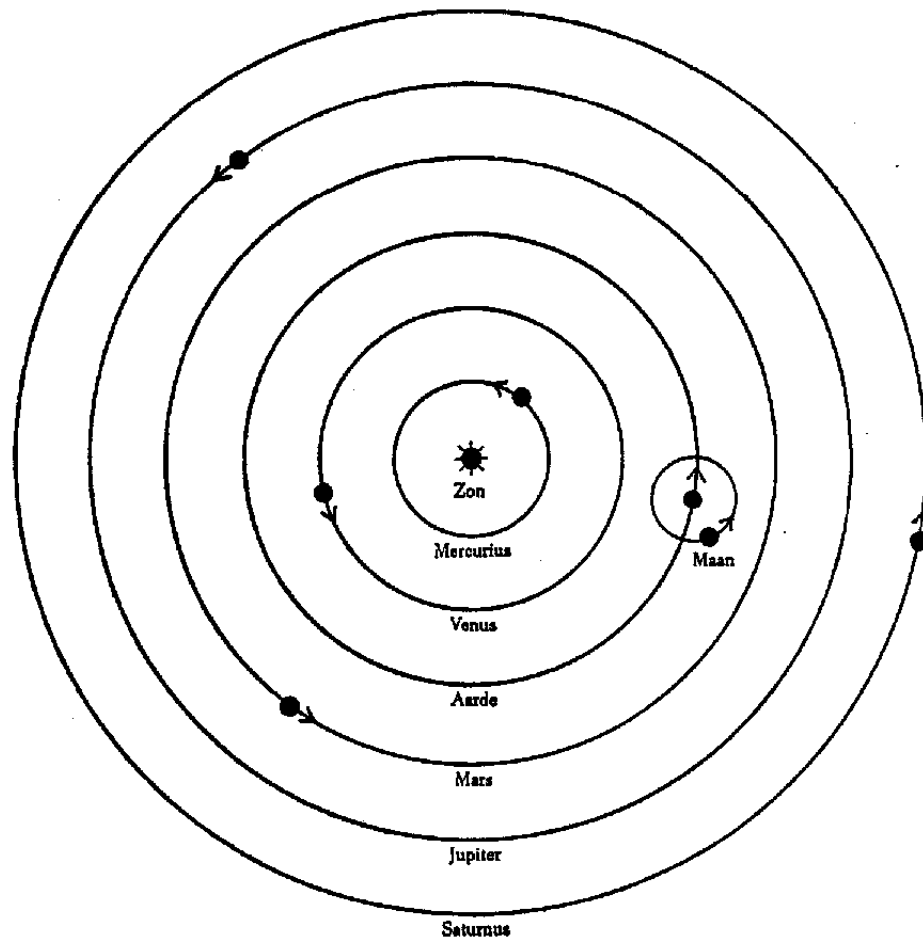
- Heer 2** : Misschien nemen wij een eenvoudig thema en praten dat tot iets indrukwekkends !
- Cosimo** : Geniaal gedacht !
 Maar dames en heren, wie van u kreeg ooit meer dan drie interessante woorden over zijn of haar lippen?
 Vingers graag ?
 Ziet u wel!
 Wij proberen toch steeds, hortend en stotend, de waarheid met onze woorden te achterhalen!
 De meest monsterlijke gedachten spreken we echter uit, doordat we geen greep hebben op die waarheid.
 Slechts bij een enkeling van u is de uitgesproken gedachte een benadering van de waarheid. (iedereen hoopt de eer te beurt te vallen)
 Neem nu mijn hofmathematicus, heer Galileï, hij lijkt met zijn gedachten greep te hebben op een wereld, die voor de meesten van ons onbekend is.
 Hij kan daardoor over het meest alledaagse verheven spreken.
- Heer 3** : Jammer dat hij nu niet aanwezig is!
- Cosimo** : Dan zou u zich niet zo hoeven in te spannen, bedoelt u!
 Mis!
 Wij kiezen een buitengewoon platvoers thema en redeneren dat tot hemelse hoogten!
- Heer 4** : De salade!
- Cosimo** : Nee, platvloerser !
- Madame F.** : Het gebruik van parfum door heren!
- Cosimo** : Nee, veel te verheven !
 Nee,.... als thema kiezen wij .... de lange tenen van heer Lorini!
- Lorini** : Heer Cosimo, mijn tenen bevinden zich inderdaad laag bij de grond. Ik voel mij een rijker man, indien u in staat bent ze op grotere hoogte te krijgen!
- Cosimo** : Goed, dan beginnen we.
 Een ieder die wil, mag meedoen!
 Wat viel jullie op tijdens het dansen ?
- Dame 2** : Heer Lorini zette zijn voeten steeds op die van mij!
- Heer 1** : Klopt! En hij plaatste zijn voeten steeds onder die van mij!

- Cosimo** : Aha, de heer Lorini is dus behoorlijk op zijn teentjes getrapt! Oftewel snel op zijn lange teentjes te trappen!
We zijn een stap verder!
De beweging ?
- Dame 3** : Hij botste steeds tegen mij aan, heer Cosimo!
- Heer 2** : Houterig! Weinig soepel!
- Lorini** : Mag ik weten wat dit te betekenen heeft ?
- Cosimo** : Botsen! Houterig! Weinig soepel!
- Lorini** : Ik ben geen danser!
Wat een gezeur!
Ik mis de hemelse hoogte van dit gesprek !
- Cosimo** : Rustig, heer Lorini! Wij bouwen het gesprek op!
- Lorini** : Ik beweeg me nu eenmaal niet graag op een dansvloer!
Wat zou dat?
- Cosimo** : U beweegt niet graag, maar .... u laat ook niet graag bewegen ! **(het laatste nu met duidelijk venijn)**
U wilt de aarde toch ook stil laten staan!
- Lorini** : Ah, waait de wind uit die hoek!
Hoe listig!
- Cosimo** : U bent toch degene, die zo bestrijdt, wat mijn hofmathematicus, de heer Galileï, verkondigd!
U maakt toch heimelijk notities van alles wat hij zegt!
U rapporteert toch de Inquisitie!
(de feestgangers wijken; de heer Lorini staat alleen)
- Lorini** : **(wordt steeds meer opgewonden)**
Het is duivels wat deze man verkondigd!
De aarde staat stil!
Zij is het centrum van de wereld!
De zon voert haar door God voorgeschreven beweging uit!
Wie hier aan twijfelt, verloochend de schepper!
Verwerpt de goddelijke almacht!
Heult met de duivel!
Is kettens en dient te worden vernietigd!
- Cosimo** : **(rustig)** Haal de heer Galileï!

- Lorini** : Ik wens niet oog in oog te staan met deze vervloekte ketter!
(wil weglopen, maar Cosimo geeft bedienden een teken hem vast te pakken)
- Galileo** : Zijne Hoogheid, Cosimo II van Toscane, heeft mij ontboden?
- Cosimo** : Wij probeerden een gespek op niveau te voeren
Wij missen echter de nodige kennis.
Misschien wilt u ons bijstaan?
- Lorini** : Zij staat stil! (schreeuwend)
- Galileo** : Toch beweegt zij! (rustig)
- Lorini** : Bewoog zij, dan zouden wij van de aarde afgeslingers worden, als klonters klei van een snel draaiend wiel!
De vogels zouden niet naar het Westen kunnen vliegen!
Een kanonskogel zou afgevuurd naar het Westen veel minder ver komen, dan naar het Oosten!
- Cosimo** : Genoeg!
Nu de heer Galilei!
- Galileo** : Wij moeten de aarde leren zien, als één van de planeten.
Wij aardbewoners merken van het draaien niets, behalve als we letten op dingen buiten onze aarde.
De vaste sterren bewegen niet!
Zij lijken te bewegen, doordat de aarde draait!
De epicykels van Ptolemeus kunnen eenvoudig worden verklaard, als we de zon in het midden van onze wereld plaatsen!
- Lorini** : Gelogen, alles is gelogen !
Verzinsels dat zijn het!
- Galileo** : Wat ik nu zeg, is niet nieuw. Het werd bijna een eeuw geleden al verkondigd door Nicolaas Copernicus!
- Lorini** : Wel ja, sleep die ketter er ook nog bij!
- Cosimo** : U wilt haar ook niet een weinig laten draaien, heer Lorini?
- Lorini** : Nee, het is de wil van God, dat de aarde stil staat!
Ze moet in het midden staan, hoort u!
De sterren moeten bewegen, hoort u!
- Cosimo** : Ook niet een heel klein beetje bewegen?

- Lorini** : **(Raakt nu volledig buiten zichzelf van woede)**
 U allen drijft de spot met mij!
 Dat komt u duur te staan!
 Vervloekt zij dit hof!
 Waar men luistert naar duivelse raadgevers!
 Waar men niet eert wat in de heilige schrift staat!
 Waar een oprecht Christen wordt vernederd!
 Waar men mij in een val heeft gelokt!
 Ik klaag u aan bij het Heilig Officium!
 Goddeloos is het!
 Duivels!
 Ketter!
 U zult uw gerechte straf niet ontgaan!
(de heer Lorini wordt al scheldend hardhandig afgevoerd; de feestvreugde is verdwenen; iedereen vertrekt; Galileo en Cosimo blijven achter)
- Cosimo** : Ik vond, dat hij het verdiende.
- Galileo** : Een gevaarlijk heerschap.
- Cosimo** : Wees voorzichtig, heer Galileï. Hier in Florance kan ik u proberen te beschermen. Tegen de macht Van het Heilige Rome kan ik zelfs hier niet op!

DOEK (Einde vijfde bedrijf)

Het stelsel van Copernicus (het heliocentrische stelsel).

ZESDE EN LAATSTE BEDRIJF

Het speelt zich af in de rechtzaal van de inquisitie; kardinalen zitten achter een lange tafel; aan weerszijde van de tafel zit een schrijver; één plaats is vrij voor de inquisiteur, die vrijwel staande het verhoor afneemt; een klerk leest de aanklacht voor; publiek bevindt zich links en rechts van de lange tafel; op een standaard bevindt zich het boek Dialogo van Galilei; 2 soldaten staan bij de ingang op wacht; in de rechtszaal praat men met elkaar als het doek opengaat.

Rechter 1 : Wil een ieder zich nu op zijn of haar plaats begeven!
(hamert)

Klerk : Thans komt aan de orde de zaak van de heer Galileï.
Hij zal zich moeten verantwoorden voor hetgeen hij in zijn boek Dialogo de oprechten heeft voorgehouden.
Na het voorlezen van de beschuldiging en de verdediging van de heer Galileï zal de vergadering van de Heilige Congregatie uitspraak doen.

Rechter 1 : Leid hem voor!
(de soldaten halen Galileo:

Publiek : (rumoer op de tribunes)
(Voor en tegenstanders roepen door elkaar)
Een verderflijk iemand!
Godeloos is hij!
Goed dat hij bestraft wordt!
Op de brandstapel met hem!
Eindelijk gerechtigheid!
De galg verdient hij!
Ze hebben hem gemarteld!
Zo vergaat het je dus, als je de waarheid spreekt!
Voorzichtig heer Galileï!
Men kent hier maar één straf voor afwijkende gedachten!
Doe wat zij verlangen !

Rechter 1 : Stilte, stilte alstublieft! (hamert)
Wij luisteren naar de beschuldiging!

Galileo : (tegen soldaten) Laat mij los!
Welke misdaad beging ik?
Zo behandelt men moordenaars geen geleerden!

Rechter 2 : De heilige Congregatie zal bepalen, hoe u behandeld moet worden !
Niet u!
Misschien overtreft uw misdaad wel die van de moordenaar!

- Rechter 1** : (hamert) Wij luisteren naar de beschuldiging !
- Klerk** : Wij, Casparo Borgia, Felice Centino, Guido Bentovoglio, Desiderio Scaglia, Antonio Barberini en Laudovico Zacchia beschuldigen u, Galileo, zoon van wijlen Vincenzo Galilei uit Florance, ervan, dat u de valse leer, dat de zon onbewegelijk in het midden van de wereld staat, dat de aarde zich verplaatst en dagelijks in beweging is, hebt onderwezen. Voorts beschuldigen wij u ervan, dat u in uw boeken en geschriften de verwerpelijke leer van Nicolaas Copernicus voor waar hebt gehouden. Ook wordt u ervan beschuldigd, de ware Christelijke leer in uw boeken belachelijk te hebben gemaakt. (de klerk neemt plaats)
- Rechter 3** : U heeft de beschuldigingen gehoord, heer Galilei?
Ja, eerbare heren van de Heilige Congregatie. Het was mij ook bekend, dat de leer van Copernicus niet voor waar mocht worden gehouden.
- Inquisiteur** : Toch hebt u uw boek Dialogo (wijst naar het boek) grotendeels aan de leer van Copernicus gewijd!
- Galileo** : Als u mijn bezoek heeft gelezen, weet u, dat ik net zoveel aandacht besteedde aan de leer van Ptolemeus!
- Inquisiteur** : Dat doet er niet toe. U hebt in dit boek verkondigd, dat de zon in het midden van de wereld staat.
- Galileo** : Fout! Ik heb in mijn Dialogo geschreven, wat Copernicus verkondigde!
- Inquisiteur** : Wat maakt dat uit! U schreef over de leer van Copernicus!
- Galileo** : Ik heb in mijn boek slechts geprobeerd de meningen van Copernicus en Ptolemeus van commentaar te voorzien!
- Inquisiteur** : Wilt u de leden van de Heilige Congregatie ook vertellen welke mensen u in uw boek het gesprek liet voeren ?
- Galileo** : Salviati is voorstander van Copernicus.
Simplicius deelt in mijn boek de mening van Ptolemeus!
- Inquisiteur** : Rechters! Aanwezigen. U hoort de keuze van de namen!
Salviati laat de aarde bewegen!
Simplicius zegt dat de aarde stil staat!
Heer Galileo, Simplicius lijkt verdacht veel op simpele of sukkel!
Heer Galilei! U drijft de spot met ons!
U bedoelt dat alleen nog de sukkels menen dat de aarde stil staat!

- Publiek** : (praat door elkaar)
- Rechter 1** : Stilte! Wij luisteren naar de heer Galilei.
- Galileo** : De naam is willekeurig gekozen. Zonder bijbedoeling!
- Inquisiteur** : Is het waar heer Galilei, dat u de verderflijke leer van Copernicus aan studenten heeft onderwezen ?
- Galileo** : Als hoogleraar moest ik zijn naam soms noemen!
Studenten vroegen mij erom!
- Inquisiteur** : Hier is echter iemand die anders beweert!
Heer Lorini!
- Publiek** : De schoft!
De duivel in eigen persoon!
Verzwijg niets van die ketter, heer Lorini!
Nu komt de waarheid aan het licht!
- Lorini** : Rechters!
Aanwezigen
Alleen nog verdraaide waarheid kwam over de lippen van deze goddeloze geleerde!
- Rechter 4** : Wat weet u van hem?
- Lorini** : Hij onderwees de leer van Copernicus bewust en met opzet!
Ik was heimelijk bij colleges aanwezig!
- Galileo** : Serpent!
- Lorini** : Ook aan het hof van Florance heeft hij zijn liederlijke gedachten verspreid!
Ik heb u de verslagen hiervan toegezonden !
- Galileo** : Waarom haat u de waarheid, heer Lorini ?
- Lorini** : Omdat alleen waar mag zijn, wat in de Schrift te lezen staat.
Daarom!
- Galileo** : Ik verloochen de Heilige Schrift niet !
- Lorini** : Dat doet u wel! U verloochent alles wat de mensen heilig is. Het is verderflijk en in tegenspraak met het ware geloof!
- Rechter 5** : Heer Galilei, u kent de straf op ketterse uitlatingen ?
(het publiek is wederom onrustig)

Rechter 1 : **Stilte! (hamert)**

Galileo : Ja heer, ik ken de straf maar al te goed.
Heb erbarmen met mij heren!
Ik ben reeds een oud man.

Rechter 6 : Wij willen mild zijn, heer Galilei,.....
(hij kijkt de andere rechters aan, Galileo is vertwijfeld)

Galileo : Uw zin lijkt niet af, heer!

Rechter 6 : Nee,.....als u .... uw dwalingen..... openlijk.... herroept!
Openlijk alles afzweert, wat u hebt verkondigd

Galileo : Wat u voor dwalingen houdt, geldt in geheel Europa al als waarheid!
Een veroordeling van mij maakt u in de ogen van het gehele Europa belachelijk!

Rechter 2 : Slechts dan ..... (sarrend)

Rechter 3 : zal het vonnis mild zijn!

Rechter 4 : Slechts dan zullen wij uw leeftijd en .....

Rechter 5 : .....uw reparatie in acht nemen!

Galileo : **(Galileo beseft dat het gaat om leven of dood; hij spreekt tot zichzelf)**
Schepper van hemel en aarde!
Sta me bij in deze keus!
Leugen of waarheid!
Leven of dood!
De ontkenning van mijn werk?
Een verloochening van mijn gehele leven!?
Welk een tol eist toch de waarheid !
Vlammen zie ik lekken !
De dood toont reeds zijn aangezicht !
Hoe zullen zij mij zien,
Die na mij leven.
Hij die zichzelf vergat, omwille van luttel jichtig leven !
(knielend)
Ik Galileo Galilei, zoon van wijlen Vincenzo Galilei verklaar voor u, eerwaarde
kardinalen, met beide handen op de Evangeliën, dat ik terugneem, wat ik ooit heb
verkondigd!
De aarde is het onbewegelijke middelpunt van het door God geschapen heelal!
(naar publiek) Maar toch beweegt zij!
(publiek en rechters praten met elkaar)

Rechter 1

: Stilte! (hamert)

De beschuldiging en de verdediging gehoord hebbende,
veroordeelt de Heilige Congregatie u tot levenslange opsluiting en het zeggen van 7
boetpsalmen per week gedurende de eerste drie jaren !

Dat u zich in het vervolg voorzichtiger moge gedragen en dat uw straf voor anderen een
voorbeeld moge zijn.

(Galileo wordt door de soldaten afgevoerd het doek gaat dicht)

(Einde van het laatste bedrijf)

